

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Caietani

Cajetan, Thomas

Antverpiae, 1575

Restitutio vbi fieri debeat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

essione tuendus sit: quia præda etsi non est prædonis simpliciter, est tamen ipsius ad custodiendum ut reddatur domino: tenetur enim ipse reddere. Verum tamen quando sine scandalo potest publicè vel secretè res reddi domino sine alterius iniuria, damno vel periculo reali, hoc est quo ad rem, potest in foro conscientia restitui domino, tanquam exequendo ius naturale dormiente iure scripto: ut si restituenda sit ablata res aliena deposita apud suspectum depositarium: aut ablata à fure aut latrone, aut usurario qui non creduntur unquam restituri: potest restitui vero domino, cum illo salis grano quòd prouideatur ne iterato contingat fieri restitutionem si quandoq; venerint illi occupatores ad poenitentiam.

Quacunque autem ex causa contingat restituere alicui mortuo, ignoto vel absenti seruandum hoc est quod mortuo succedit hæres: ignoto verò post exactam diligentiam ad cognoscendum succedit Christus: de quo scriptum est quod hæres est vniuersorum. Absenti autem si fideliter & facillè mitti potest, mitti debet, vel saltem significari ut disponat de tale sibi debita in tali loco, nisi fortè res tam parua sit & absentia tam à remotis, ut arbitrio boni viri censeatur ratum habendum à domino si sciret, quod deus Christo pro salute domini. Verum quando res mittenda esset, non sine sumptibus debet mitti sumptibus eius qui iniuste accepit: quoniam ipse semper fuit in mora & in causa iniqua quòd dominus rei non potuit uti re sua antequàm perueniretur ad hunc articulum necessitatis ut oporteat illi mitti.

Restitutio ubi fieri debeat.

Caput quintu, ubi restitutio est facienda. Discerne, si restitutio consurgit ex sola re aliena, restitutio

Restitutio est exercenda ubi res illa aliena habetur: ut possessor bonæ fidei ex restitutionis opere iusto non reportet damnum, quum non fuerit in culpa. Si verò restitutio confurgit ex actione iniusta, restituendum est ubi acceptio iniusta patrata est, si locus congruit restitutioni: ut sic restituatur in pristinum statum in quo inuenta est tam res accepta quam possessio domini. Si verò locus ille restitutioni non congruit, restituendum est ubi est dominus, seu illic quò tunc dominus translaturus rem suam erat: & breuiter debet dominus seruari indemnis, & grauari occupator qui semper fuit in mora.

Restitutio non debet differri, sed citius quo fieri possit incipienda.

Caput sextum, quando restitutio fieri debet. Certum est oportere fieri statim: quia restituere licet pertineat ad præceptum affirmatiuum obligans pro loco & tempore, habet tamen annexum præceptum negatiuum scilicet non detinebis alienum inuito domino, negatiuum autem præceptum obligat semper & ad semper: & propterea statim oportet restituere. Quod intellige cum grano salis, hoc est quòd quantum ad præparationem animi statim habendus est animus non detinendi alienum inuito domino, sed paratus restituere cuique quod suum est: quantum verò ad executionem restitutionis tempore congruo reddere: non enim oportet surgere media nocte ad restituendum, sed cum prudentia actum restituendi exercere, seruando congruas circumstantias loci, temporis &c.

Aduerte hoc in loco, ut quum de restitutione iudicetas, habeas semper præ oculis præceptum negatiuum scilicet non detinebis alienum inuito domino: quoniam hinc videbis quod sola aut voluntas domini, aut ignorantia,